

MARIE ČECHOVÁ

*1937

BOHEMISTKA VĚNUJÍCÍ SE ZKVALITŇOVÁNÍ VÝUKY ČESKÉHO JAZYKA

Prof. PhDr. Marie Čechová, DrSc. se narodila roku 1937 v Jankově. Je vysokoškolskou pedagožkou se zaměřením na český jazyk a autorkou mnoha učebnic, mluvnic, metodických příruček a odborných článků věnujících se českému jazyku. Blíže se zabývá například slohovými, mluvnickými a frazeologickými jevy, jazykovou kulturou a spisovností, dynamikou češtiny a stylistikou. Věnuje se také tomu, jak je český jazyk na školách vyučován a zasazuje se o zkvalitňování jeho výuky. V roce 2019 se stala laureátkou Ceny Milady Paulové, která je každoročně udílána českým vědkyním Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním kontaktním centrem - Gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v. i.

Po vystudování střední pedagogické školy působila Marie Čechová krátce jako učitelka. Následně se věnovala mezi lety 1957-1961 studiu na vysoké škole pedagogické v Praze. K pedagogické činnosti jí inspiroval nejen její učitel z obecné školy Václav Němec, ale následně i její středoškolská učitelka českého jazyka Jiřina Reilová a poté na vysoké škole také profesor Jedlička, díky kterému se soustředila více na jazyk. Po absolvování vysoké školy pedagogické vyučovala český jazyk a dějepis na základních a středních školách. Působila také jako vědecká pracovníce ve Výzkumném ústavu pedagogickém a poté jako specialista na vyučování českého jazyka na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. V roce 1975 pak začala vyučovat budoucí učitele a učitelky českého jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy na Katedře českého a slovenského jazyka. V roce 1979 získala titul docentky a v roce 1988 profesorky českého jazyka. Na této katedře působila téměř 18 let a během let 1981-1990 jí také vedla. Od roku 1994 je pracovnící Katedry bohemistiky Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Působí také v redakčních radách odborných časopisů např. mezinárodního časopisu Stylistyka publikovaného v Polsku. V roce 1985 se stala vedoucí redaktorkou časopisu Český jazyk a literatura.

Jako vysokoškolská pedagožka vede mnohé studenty a studentky doktorského studia. Velmi jí těší, když se jim daří. Mnozí z nich jsou již sami vysokoškolskými učiteli a učitelkami, profesory a profesorkami. V zahraničí, například v Egyptě, vyškolila sedm bohemistů a bohemistek. Přednáší morfologii, stylistiku, teorii spisovného jazyka a jazykové kultury a didaktiku češtiny.

Účastní se také mezinárodních konferencí. Vedla i několik grantových projektů, které se zaměřovaly na problémy současného vzdělávání imigrantů a imigrantek na českých školách.

V roce 1976 vydala svou první knihu "Mluvnické kategorie podstatných jmen ve vyučování", kterou projevila zájem o kvalitní vyučování českého jazyka na školách. Právě budoucí učitelé a učitelky českého jazyka by se podle Marie Čechové měli stále vzdělávat a studovat odborné výzkumy, aby měli přehled o současném poznání a mohli validní informace dále předávat. Za svou knihu "Vyučování slohu" z roku 1985 získala i ocenění od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Od roku 1972 je díky Marii Čechové organizována Olympiáda v českém jazyce.

Povědomí české společnosti ohledně bohemistiky pak hodnotí Marie Čechová takto:

„... lidé mají většinou zkreslenou představu. Mnozí ani nevědí, co to je bohemistika. Češtináře berou jako ty, kdo se starají o pravopis a často si s ním jazyk ztotožní. Ti, kteří ho neztotožní jen s pravopisem, říkají: 'Udělejte s tím jazykem už něco.' Mají představu, že jazykovědci něco nařídí a lidé tak budou psát i mluvit, ale tak jednoduché to není. Na druhou stranu jazykovědec by neměl být jen nezúčastněný pozorovatel. Měl by nejen zjišťovat stav řeči a jazyka, ale také vyjadřování analyzovat a vyvozovat závěry, jaké tendence se v něm projevují, potom je buď podporovat, nebo uživatele informovat o tom, co je a není smysluplné.“

- Marie Čechová, 2019

Zdroje

VEITOVÁ, Kristýna. Bohemistka Marie Čechová: Nebýt jen nezúčastněný pozorovatel [online]. Gender a věda. Národní kontaktní centrum - gender a věda. 2019. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/rozhovory/bohemistka-marie-cechova-nebyt-jen-nezucastnenny-pozorovatel/>

ZIMOVÁ, Ludmila. Životní jubileum prof. PhDr. Marie Čechové, DrSc. [online]. Naše řeč, ročník 90 (2007), číslo 3, s. 161-164. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7951>

Fotografie

MŠMT. Cenu Milady Paulové pro vědkyni za celoživotní přínos vědě, kterou vyhlašuje MŠMT ve spolupráci s NKC_CZ získala bohemistka Marie Čechová [online]. Twitter. 28.11. 2019. [cit. 2022-06-19].

Dostupná z: https://twitter.com/Akademie_ved_CR/status/1200008579283083267/photo/1